

Uvod

Dakle, uzeli ste ovu knjigu i možda se pitate šta tačno znači digitalna pismenost. Da analiziramo malo taj izraz. Termin *digitalna* se odnosi na binarne cifre (jedinice i nule) s kojima rade računari. Kad je nešto digitalno, to znači da je sačinjeno od numeričkih vrednosti – i obično znači da je kompjuterizovano ili barem elektronsko. *Pismenost* znači sposobnost komuniciranja na nekom jeziku. Recimo, da znate da pišete i čitate na engleskom jeziku. Slično tome, digitalno pismena osoba je neko ko vešto koristi digitalne tehnologije, uključujući računare.

Možda mislite da ne koristite baš često računarske tehnologije? Razmislite dobro. Računari su *svuda* oko nas, uključujući mesta na kojima ih ne biste očekivali niti biste pomislili da ih ima.

Pretpostavimo na trenutak da ste prosečan kancelarijski službenik.

Budi vas digitalni budilnik.

Uskačete u svoj automobil (čijim motorom upravlja računar) i stižete do posla. Da biste ušli u zgradu, ubacujete svoju identifikacionu karticu u odgovarajući aparat pored vrata.

Na svom radnom mestu pomoću stonog računara planirate budžet za nov projekat i prisustvujete video-konferenciji s kolegama iz druge zgrade na kojoj raspravljate o pojedinostima projekta.

Na pauzi za ručak, odlazite do restorana brze hrane gde zaposleni preko ekrana osetljivog na dodir na kasi unosi vašu narudžbinu.

Popodne sedate u kola i odlazite na sastanak s klijentom, a tačnu adresu pronalazite pomoću GPS uređaja.

Na putu do tamo časkate s mamom preko mobilnog telefona.

Na kraju se vraćate kući i gledate film koji ste snimili preko DVD uređaja, šaljete poruku prijatelju o filmu koji ste upravo gledali i odlazite na spavanje.

Pročitajte ovu priču još jednom i izbrojte koliko računara ste koristili. Jeste li ih sve pronašli? A to je samo jedan dan. Neki drugi dan ćete možda podići novac s bankomata, igrati igricu na telefonu, rezervisati hotel preko interneta ili poslati mejl svom šefu. Kad malo razmislite, neverovatno je koliko su računari proželi naš život u poslednjih nekoliko decenija, u svakoj oblasti.

Računari su dobili glavnu ulogu u svakodnevnom životu ne samo u gradskim i prigradskim područjima, i ne samo u Zapadnom svetu, već i u seoskim sredinama i to u svakoj zemlji. Internet kafei u zabačenim selima na svim kontinentima omogućavaju ljudima da iznajme računar na određeno vreme i istražuju svet interneta, a preko pametnih telefona po pristupačnoj ceni internetu mogu pristupiti oni koji sebi ne mogu da priušte moderan personalni računar. Pomoću računara, farmeri mogu da planiraju optimalno vreme setve i prinose, i izračunaju koliko je hrane potrebno za krdo stoke. Porodice održavaju kontakt preko elektronske pošte s rođacima koji žive daleko. Internet i računarstvo su dotakli svaki delić Zemljine kugle.

Šta sve ovo vama znači? Znači da je digitalna pismenost obaveza ako želite da idete u korak sa svetom koji se neprestano menja. Ukoliko ne pratite najnovije digitalne tehnologije, sve više ćete zaostajati i biti zbunjeni dok nove tehnologije budu zamenjivale stare. Drugim rečima, *potrebna vam je ova knjiga!* Zato, hajde da počnemo.

O knjizi

Cilj ove knjige je da vam pomogne da steknete digitalnu pismenost – to jest, da vešto koristite savremene digitalne tehnologije s kojima se susrećete u svakodnevnom životu. Napisana je prema Microsoftovom Standardnom kurikulumu za digitalnu pismenost, verzija 3. Detalje potražite na adresi: <http://www.microsoft.com/about/corporatecitizenship/citizenship/giving/programs/up/digital literacy/eng/curriculum3.msp>.

Microsoftov program za digitalnu pismenost nije samo skup standarda već i kurikulum na vebu i ispit za proveru znanja. Ako budete pohađali taj kurs preko interneta, proučavaćete ovih pet oblasti:

- ✓ osnove rada na računaru
- ✓ internet i veb
- ✓ programi za poboljšanje radne produktivnosti
- ✓ bezbednost i privatnost rada na računaru
- ✓ digitalni životni stil.

Knjiga koju držite u ruci zasnovana je na istom kurikulumu i obrađuje iste teme. Ona vam pruža mogućnost da se digitalno opismenite a da pritom ne morate da završite kurs na internetu.

U knjizi se koriste određene konvencije pomoću kojih se ističu važne informacije i čitaocima olakšava snalaženje kroz izloženu materiju:

- ✓ **Saveti:** Ističu dodatne korisne informacije, kao što su prečice koje vam štede trud, kojima dopunjavate svoje znanje ili povećavate produktivnost.
- ✓ **Napomene:** Zanimljivi komentari i dodatne informacije, poput onih o poreklu termina ili izuzetku od opšteg pravila navedenog u glavnom tekstu.
- ✓ **Upozorenja:** Ukazuju na potencijalne opasnosti i načine rešavanja problema. Primera radi, ako ima šanse da vam se prikaže poruka o grešci, pored ove ikonice pročit ćete uputstvo koje će vam pomoći da izadete na kraj s problemom.
- ✓ **Velika početna slova:** Iako se u nekim aplikacijama nazivi opcija i dugmadi ispisuju malim slovima, ja ću ih pisati velikim početnim slovima da bih ih naglasila. Recimo, na ekranu će možda biti ispisano *Save now* (Snimi sada), a u knjizi će pisati *Save Now*. Kad je naziv komande kratak, tu nema neke velike razlike ali kad se pominje nešto poput polja za potvrdu *Don't Ask for Credentials Again*, ipak je malo jasnije ako se koriste velika slova.

- ✓ **Podebljan ispis:** Pozivi na slike su ispisani podebljano, kao i tekst koji treba da unesete preko tastature.
- ✓ **Kurziv:** Tehnologiji su svojstveni posebni termini i koncepti, pa kada uvodim nov termin, ispisujem ga kurzivom da bih ga naglasila.
- ✓ **Natpisi na slikama:** Neke slike imaju natpise ili druge oznake kako bi vam se privukla pažnja na odgovarajuća mesta. Na primer, kada pominjem određeno dugme, pored njega će biti natpis.
- ✓ **Veb adrese:** Adrese veb lokacija izgledaju ovako: www.dummies.com.

Neobavezne pretpostavke

Pretpostavljam da imate neki računar i želite da naučite nešto više o tome kako on radi i saraduje s drugim računarima. Samo vam to i treba kako biste počeli da učite i izvučete neku korist iz ove knjige.

Za pojedina poglavlja biće vam potreban odgovarajući softver, ali u slučaju da ga nemate, ta poglavlja možete i preskočiti ili ih samo letimice pregledati da biste se ukratko informisali. To su:

U poglavlju 4, „Osnove Windowsa 8.1“ i poglavlju 7, „Slanje i primanje e-pošte“, pretpostavlja se da imate instaliran Windows 8.1. Ukoliko imate Windows 8, možete besplatno preuzeti nadogradnju na Windows 8.1 pomoću uslužnog programa Windows Update. U poglavlju 7 takođe se pretpostavlja da imate jedan ili više naloga e-pošte.

U poglavlju 6, „Rad s vebom“, pretpostavlja se da imate Internet Explorer – čitač veba koji se besplatno isporučuje uz Windows. Pomoću programa Windows Update možete proveriti da li imate najnoviju verziju.

Za poglavlja 10, 11, 12 i 13 pretpostavlja se da imate Microsoft Word, Excel, PowerPoint i Access 2013. Ti programi su sastavni deo paketa Microsoft Office.

U poglavlju 17, pretpostavlja se da imate digitalni foto-aparat i štampač digitalnih slika, koji nije obavezna komponenta.

Sličice korišćene u knjizi

SAVET

Označava savete i prečice koji olakšavaju rad na računaru.

NE ZABORAVITE

Informacije od naročitog značaja. Da biste izdvojili najvažnije informacije iz svakog poglavlja, samo potražite pasuse označene ovom sličicom.

UPOZORENJE!

Budite oprezni! Ova sličica označava važne informacije koje vas mogu poštediti glavobolje.

Dodatni materijal uz knjigu

- ✓ **Kratak podsetnik:** Možete ga naći na adresi www.dummies.com/cheat-sheet/digitalliteracy. Na njemu se nalaze prečice s tastature i za rad s mišem za Windows 8.1 i Office 2013.
- ✓ **Članci na veb lokaciji dummies.com:** Prateće članke uz ovu knjigu možete pročitati na adresi www.dummies.com/extras/digitalliteracy. Teme su razne – od podešavanja bezbedne bežične mreže do prilagođavanja aplikacija iz paketa Microsoft Office.
- ✓ **Ažuriranja:** Ukoliko se sadržaj ove knjige bude ažurirao posle štampanja, izmene će biti postavljene na adresi www.dummies.com/extras/digitalliteracy.

Odakle početi

Pregledajte sadržaj ili indeks i potražite temu koja vas najviše zanima. Ili, samo okrenite stranu i počnite od samog početka. Vi ste vlasnik knjige!